

ที่มาและความสำคัญของปัญหา

การรายงานข่าวทางโทรทัศน์ทุกช่องในปัจจุบัน นับว่าเป็นหัวใจสำคัญหนึ่งของชายงานโทรทัศน์ เพราะเป็นส่วนในการนำเสนอข่าวสารที่น่าสนใจ และสร้างความเข้าใจในประเด็นต่างๆ ของเหตุการณ์ในแต่ละวันให้กับประชาชนได้รับรู้ตามความสนใจของแต่ละบุคคล ทั้งนี้ผู้ที่ทำหน้าที่ในการนำเสนอข่าว หรือที่เราเรียกกันว่า "ผู้ประกาศข่าว" ย่อมมีบทบาทที่สำคัญอย่างยิ่งต่อการเสนอข้อมูลข่าวสารออกไปสู่ประชาชน ซึ่งในแต่ละสถานีก็ได้ให้ความสำคัญกับองค์ประกอบด้านบุคลิกภาพของผู้ประกาศข่าว ที่มีความแตกต่างไปตามสภาพสังคม วัฒนธรรมและเทคโนโลยีของการนำเสนอข่าว และได้มีวิวัฒนาการมาเป็นลำดับ (นางนุช ศิริโรจน์:2536)

นับตั้งแต่ยุคต้นงานข่าว พ.ศ.2458 ถึงต้นปี พ.ศ. 2528 ผู้ประกาศข่าวจำกัดเฉพาะผู้ชาย เน้นความสำคัญด้านน้ำเสียง บุคลิกความน่าเชื่อถือตามแบบสากล และรูปร่าง หน้าตาเป็นเรื่องราว

ต่อมาในยุคปลายปี พ.ศ.2528 ถึงต้นปี พ.ศ.2529 รูปแบบและเนื้อหาของการนำเสนอข่าว มีการเปลี่ยนแปลงเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะจากทีมงานบริษัทแปซิฟิก อินเทอร์เน็ตคอมมิวนิเคชั่น จำกัด ได้มีการบุกเบิก และปรับปรุงรายการข่าวของสถานีโทรทัศน์ช่อง 9 อ.ส.ม.ท. ทำให้สถานีโทรทัศน์ช่องอื่นๆ ตื่นตัว และปรับปรุงรูปแบบการทำข่าวให้เกิดความน่าสนใจมากขึ้น กว่าเดิม อีกทั้งมีการแข่งขันการผลิตข่าว การนำเสนอข่าว และผู้ประกาศโทรทัศน์ซึ่งทำหน้าที่ประกาศข่าวที่มีการเชื่อมต่อรายการ รวมถึงการนำรูปแบบและวิธีการนำเสนอข่าวตามแบบที่ใช้ในประเทศสหรัฐอเมริกามากขึ้น ทำให้ได้รับความนิยมจากผู้ชมและประสบความสำเร็จอย่างยิ่ง ประกอบกับในยุคนี้มีการเน้นบุคลิกภาพที่มีความเป็นกันเอง และให้ผู้ประกาศข่าวทั้งหญิงและชาย ทำให้ประชาชนนิยมมาติดตามข่าวโทรทัศน์มากขึ้น

จนกระทั่งยุคปลายปี พ.ศ.2529 ถึงปัจจุบัน เป็นที่เรียกได้ว่าอยู่ในยุคของการแข่งขันรายการข่าวกันอย่างเต็มที่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการถือกำเนิดของสถานีโทรทัศน์ไอทีวีขึ้นในปีพ.ศ.2539 ที่มีจุดมุ่งหมายเป็นทีวีเสรี เน้นการนำเสนอข่าวทุกรูปแบบเป็นสำคัญ ซึ่งยุคนี้เน้นภาพลักษณ์ด้านรูปร่าง หน้าตา ความทันสมัย ความมีชื่อเสียง รวมทั้งความสามารถส่วนตัวในการนำเสนอของบุคคลที่จะเข้ามาเป็นผู้ประกาศข่าว ซึ่งผู้ที่มาทำหน้าที่ผู้ประกาศข่าวในปัจจุบันก็มาจากหลากหลายวิชาชีพด้วยกันทั้งหญิงและชาย

จากองค์ประกอบด้านบุคลิกภาพของผู้ประกาศข่าวดังกล่าว เราสามารถกล่าวได้ว่าผู้ประกาศข่าวเป็นผู้ที่ต้องใช้การสื่อสารเชิงอวัจนะ ที่จะก่อให้เกิดอิทธิพลต่อเนื้อหาข่าว และการสร้างความน่าเชื่อถือ (Credibility) อันจะนำไปสู่การเป็นที่ยอมรับ และเป็นที่ยอมรับจากประชาชนที่ชมข่าวโทรทัศน์โดยทั่วไปเป็นสำคัญ

ทั้งนี้ความน่าเชื่อถือของผู้ประกาศข่าว เป็นสิ่งที่จะสามารถทำให้ผู้ชม หรือประชาชนมีความสนใจข่าวได้ ณ เวลานั้น เพราะความน่าเชื่อถือเท่ากับเป็นลักษณะของการโน้มน้าวใจอย่างหนึ่งที่จะให้ผู้ชมติดตามข่าวได้อย่างสม่ำเสมอ

จากเหตุผลต่างๆ ที่กล่าวไปข้างต้นนั้น แสดงให้เห็นได้ว่า การที่จะเป็นผู้ประกาศข่าวที่มีชื่อเสียงและเป็นที่ยอมรับนั้น ลักษณะของการสื่อสารเชิงอวัจนะในด้านต่างๆ มีอิทธิพล และมีความสำคัญอย่างมากต่อการรับรู้ข่าวสารของประชาชน ดังนั้นเพื่อให้เกิดภาพที่ชัดเจน และได้เห็นถึงความสำคัญของการใช้การสื่อสารเชิงอวัจนะในตัวผู้ประกาศข่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาลักษณะทางการสื่อสารเชิงอวัจนะของผู้ประกาศข่าวในปัจจุบัน ว่าการใช้อวัจนภาษาต่างๆ นั้นมีผลต่อการสร้างความน่าเชื่อถือ และความสนใจเพิ่มมากขึ้นในตัวผู้ประกาศข่าวอย่างไรต่อประชาชน

ดังนั้นการศึกษาเกี่ยวกับบทบาทการสื่อสารเชิงอวัจนะ ของผู้ประกาศข่าวโทรทัศน์ในปัจจุบันครั้งนี้ จะนำมาซึ่งการศึกษาถึงข้อเท็จจริงของกระบวนการพัฒนารูปแบบการเสนอข่าวโทรทัศน์ที่มีการใช้อวัจนภาษา ซึ่งนำมาใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาลักษณะต่างๆ ทางการสื่อสารเชิงอวัจนะของผู้ประกาศข่าวให้เกิดความน่าสนใจ อันจะนำไปสู่ความก้าวหน้าขึ้นไปของการนำเสนอข่าวต่อไปในอนาคต

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาบทบาทและองค์ประกอบต่างๆ ของการสื่อสารเชิงอวัจนะของผู้ประกาศข่าวโทรทัศน์ในปัจจุบัน กับการสร้างความเชื่อถือและติดตามการรายงานข่าวของผู้ประกาศข่าว
2. เพื่อศึกษาบทบาทการสื่อสารเชิงอวัจนะ ของผู้ประกาศข่าวโทรทัศน์ในปัจจุบัน โดยแยกตามประเภทของข่าวและสถานี
3. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของผู้ชมข่าวโทรทัศน์ ที่มีต่อการสื่อสารเชิงอวัจนะของผู้ประกาศข่าวโทรทัศน์ในปัจจุบันโดยทั่วไปในด้านต่างๆ

ปัญหานำการวิจัย

1. ผู้ชมข่าวโทรทัศน์ให้ความสำคัญหรือไม่ อย่างไร ต่อการใช้การสื่อสารเชิงอวัจนะ ของผู้ประกาศข่าว ในการสร้างความเชื่อถือและติดตามการรายงานข่าวของผู้ประกาศข่าวโทรทัศน์ และปัจจัยใดที่ทำให้ผู้ชมข่าวติดตามการรายงานข่าวของผู้ประกาศข่าวโทรทัศน์
2. ผู้ชมข่าวโทรทัศน์ มีความประทับใจ หรือชื่นชอบผู้ประกาศข่าวด้วยการใช้การสื่อสารเชิงอวัจนะด้านใดบ้าง และภาพลักษณ์ของผู้ประกาศข่าวมีความสำคัญต่อการสร้างความเชื่อถือและติดตามการรายงานข่าวของผู้ประกาศข่าวโทรทัศน์หรือไม่
3. การรายงานข่าวของผู้ประกาศข่าวในบริบทต่างๆ ตามประเภทของข่าวและสถานี ได้แก่ ข่าวการเมือง ข่าวธุรกิจ และข่าวกีฬา ผู้ชมข่าวให้ความสำคัญกับการสื่อสารเชิงอวัจนะแตกต่างกันไปตามบริบทต่างๆ หรือไม่

นิยามศัพท์

1. ผู้ประกาศข่าวโทรทัศน์ หมายถึง ผู้ที่ทำหน้าที่ประกาศข่าวหลัก ซึ่งอยู่ประจำในสถานี (ไม่รวมผู้สื่อข่าวที่อยู่ตามสถานที่ต่างๆ ของเหตุการณ์ที่นำมารายงานข่าว) และนำเสนอประเด็นข่าวประเภทต่างๆ เช่น ข่าวการเมือง ข่าวธุรกิจ ข่าวกีฬา เป็นต้น ในช่วงข่าวภาคค่ำของสถานีโทรทัศน์ช่อง 3 , 5 , 11 และไอทีวี ในช่วงข่าวภาคค่ำตั้งแต่เวลา 18.30 น. ถึง 20.00 น. ทั้งนี้ยังเป็นผู้ประกาศข่าวหลักที่อยู่ประจำในช่วงปี พ.ศ.2542 จนถึง ปี พ.ศ.2543

2. การสื่อสารเชิงอวัจนะ หมายถึง การสื่อสารที่ไม่ใช่คำพูด หรือกิริยา อันได้แก่ การสื่อสารที่แสดงถึงลักษณะของการแสดงออกทางสีหน้า ท่าทาง สีตาในการนำเสนอ บุคลิกส่วนตัว รวมถึงการใช้น้ำเสียง และการออกเสียง เช่นการใช้น้ำเสียงหนัก หรือเบา เป็นต้น

3. ข่าวภาคค่ำ หมายถึง ข่าวที่มีเนื้อหาเพื่อให้ข้อมูลแก่ประชาชนในช่วงเวลา 18.30 น. ถึง 20.00 น. ของแต่ละวัน ซึ่งจะแบ่งตามลักษณะของประเภทของข่าว คือ ข่าวทั่วไป(ข่าวการเมือง) ข่าวธุรกิจ และข่าวกีฬา ของสถานีโทรทัศน์ช่อง 3 , 5 , 11 , และไอทีวี

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ทราบว่าการสื่อสารเชิงอวัจนะ ของผู้ประกาศข่าวโทรทัศน์ในปัจจุบัน มีผลทำให้ผู้ชมเชื่อถือและติดตามการรายงานข่าวของผู้ประกาศข่าวโทรทัศน์อย่างไรบ้าง

2. ทำให้ผู้ประกาศข่าวโทรทัศน์ได้ทราบ และตระหนักถึงความสำคัญของการสื่อสารเชิงอวัจนะที่ใช้ในวิชาชีพ และสามารถนำไปเป็นแนวทางในการพัฒนา ปรับปรุงด้านบุคลิกภาพของตนเอง ทำให้รู้วิธีการในการรายงานข่าวที่ดี น่าสนใจต่อผู้ชม อันจะนำไปสู่การรายงานข่าวได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ขอบเขตของการวิจัย

1. การศึกษาในเรื่อง "บทบาทการสื่อสารเชิงอวัจนะ ของผู้ประกาศข่าวโทรทัศน์ในปัจจุบัน" ครั้งนี้ เป็นการศึกษาเฉพาะลักษณะทางด้านการใช้อวัจนภาษา ซึ่งเป็นองค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับตัวผู้ประกาศข่าวหลักเท่านั้น มิได้ศึกษาถึงผู้ประกาศข่าวร่วม และผู้ประกาศข่าวนอกสถานี และไม่ได้ศึกษาถึงลักษณะเนื้อหาของข่าวที่นำมาเสนอแต่อย่างใด

2. การศึกษาในเรื่อง "บทบาทการสื่อสารเชิงอวัจนะ ของผู้ประกาศข่าวโทรทัศน์ในปัจจุบัน" ที่ใช้เป็นตัวอย่างในวิดีโอเทป มาจากการรายงานข่าวของผู้ประกาศข่าวหลักในช่วงข่าวภาคค่ำของสถานีโทรทัศน์ช่อง 3 , 5 , 11 และไอทีวีเท่านั้น

นิยามศัพท์

1. ผู้ประกาศข่าวโทรทัศน์ หมายถึง ผู้ที่ทำหน้าที่ประกาศข่าวหลัก ซึ่งอยู่ประจำในสถานี (ไม่รวมผู้สื่อข่าวที่อยู่ตามสถานที่ต่างๆ ของเหตุการณ์ที่นำมารายงานข่าว) และนำเสนอประเด็นข่าวประเภทต่างๆ เช่น ข่าวการเมือง ข่าวธุรกิจ ข่าวกีฬา เป็นต้น ในช่วงข่าวภาคค่ำของสถานีโทรทัศน์ช่อง 3 , 5 , 11 และไอทีวี ในช่วงข่าวภาคค่ำตั้งแต่เวลา 18.30 น. ถึง 20.00 น. ทั้งนี้ยังเป็นผู้ประกาศข่าวหลักที่อยู่ประจำของสถานีโทรทัศน์ในช่วงปี พ.ศ.2542 จนถึง ปี พ.ศ.2543

2. การสื่อสารเชิงอวัจนะ หมายถึง การสื่อสารที่ไม่ใช่คำพูด หรือกิริยา อันได้แก่ การสื่อสารที่แสดงถึงลักษณะของการแสดงออกทางสีหน้า ท่าทาง สีลาในการนำเสนอ บุคลิกส่วนตัว รวมถึงการใช้น้ำเสียง และการออกเสียง เช่นการใช้น้ำเสียงหนัก หรือเบา เป็นต้น

3. ข่าวภาคค่ำ หมายถึง ข่าวที่มีเนื้อหาเพื่อให้ข้อมูลแก่ประชาชนในช่วงเวลา 18.30 น. ถึง 20.00 น. ของแต่ละวัน ซึ่งจะแบ่งตามลักษณะของประเภทของข่าว คือ ข่าวทั่วไป(ข่าวการเมือง) ข่าวธุรกิจ และข่าวกีฬา ของสถานีโทรทัศน์ช่อง 3 , 5 , 11 , และไอทีวี

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ทราบว่าการสื่อสารเชิงอวัจนะ ของผู้ประกาศข่าวโทรทัศน์ในปัจจุบัน มีผลทำให้ผู้ชมเชื่อถือและติดตามการรายงานข่าวของผู้ประกาศข่าวโทรทัศน์อย่างไรบ้าง
2. ทำให้ผู้ประกาศข่าวโทรทัศน์ได้ทราบ และตระหนักถึงความสำคัญของการสื่อสารเชิงอวัจนะที่ใช้ในวิชาชีพ และสามารถนำไปเป็นแนวทางในการพัฒนา ปรับปรุงด้านบุคลิกภาพของตนเอง ทำให้รู้วิธีการในการรายงานข่าวที่ดี น่าสนใจต่อผู้ชม อันจะนำไปสู่การรายงานข่าวได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย